

Egede
Instituttet

Institutt for
misjonsvitenskap

Norsk Tidsskrift For Misjonsvitenskap

#4/2016 | Årgang: 70

-
- 3 Kristin Norseth
Leder
-
- 5 Per Halse
Fornorsking og økumenikk:
Peter Hognestads innsats for
norsk kristendom og verdensvid einskap.
-
- 18 Anders Aschim
Bibelmisjon
– Bibelselskapets misjonsarbeid
-
- 31 Thor Strandenæs
**To giganter i moderne
kinesisk bibeloversettelse**
Resultat av et vellykket samarbeid i to
kirkefamilier – protestantisk og katolsk
-
- 43 Sverre Bøe
**Bør bibeloversettelse og
misjonsvitenskap fortsatt
bruke uttrykket «hedning»?**
-
- Bokmeldinger**
-
- 54 **Kjærlighet til islam
i troen på Jesus.**
av Ivar Flaten
-
- 56 **The New Evangelization:**
Faith, People, Context and Practice.
av Knud Jørgensen
-
- 57 **Contemporary Muslim-
Christian Encounters**
av Knud Jørgensen
-

Egede
instituttet

Institutt for
misjonsvitenskap

Tidsskriftet utgis av Egede Instituttet
*The journal is published by the Egede
Institute*

Redaksjon

Ansvarlig redaktør: Professor Arne Redse
Førsteamanuensis Kristin Norseth
Instituttleder Marion Grau

Redaksjonsadresse Egede Instituttet
Editorial Address: Pb. 5144 Majorstuen
N - 0302 Oslo, Norway

---

egede@mf.no

egede.no

ISSN: 2464-1936

Leder

Kristin Norseth

Det norske bibelselskap ble stiftet 26. mai 1816 i Vår Frelses kirke (Domkirken) i Oslo, med landets biskoper i ledelsen. Formålet var «å utbre Den hellige skrift» til «de norske sjelers frelse». Den bibelutgaven man da benyttet, var den danske. Bibeloversettelse til norsk ble satt i gang først mot slutten av århundret. En undersøkelse initiert av biskop Johan Nordahl Brun i Bjørgvin stift i 1815, viste at bibelmangelen var stor. Det fantes bare fire bibler pr. 100 innbyggere, og for en tjenestepike tilsvarte prisen en månedslønn. Lesekyndigheten hadde økt sterkt, takket være innføringen av allmueskolen i 1739. Folk hadde mulighet til å lese Guds ord. Salmebøkene var alminnelig utbredt og i bruk. Der fant man alle søndagers og helligdagers lese- og prekentelekter. Men *hele* Bibelen var det få som hadde, og kirkens biskoper var ved inngangen til det 19. århundre bekymret for folkets «sjelelige» og moralske tilstand.

Stiftelsen av et norsk bibelselskap var del av brede evangeliske vekkelserstrømninger i det protestantiske Europa, der bibelspredning og misjon i eget og andre land var to sider ved samme sak. Sentralt i dette stod det transnasjonale *The British and Foreign Bible Society* (BFBS, stiftet 1804), som bidro med kapital da Det norske bibelselskap ble stiftet. Opprettelsen ble også støttet av den svenske kronprinsregenten med en privat gave på 6600 riksdaler. Det var et tydelig signal om at Norges nye kongehus tok sitt grunnlovfestede religiøse ansvar på alvor. Opprettelsen må også ses som et aspekt ved nasjonsbyggingen. Det var et *norsk* bibelselskap man stiftet. Norge hadde fått eget universitet (1811), egen grunnlov (1814), egen høyesterett (1815) og opprettet Norges bank (1816). Det ble umiddelbart knyttet bånd mellom Bibelselskapet og universitetet. Professor i teologi, Svend B. Herleb (1784-1836), fikk hovedansvaret for utformingen av Bibelselskapets program. Senere har teologiske professorer vært sterkt involvert i Bibelselskapets arbeid, særlig i oversettelsesarbeidet.

Bibelselskapet startet med bibelspredning. Mot slutten av århundret ble man stadig mer opptatt av morsmålets eller hjertespråkets betydning. Det innebar arbeid med bibeloversettelse. Men da Bibelselskapet året 1916 feiret sine første hundre år, slo den nye Bergensbiskopen Peter Hognestad, malurt i festbegeret: «Sanningi er at me ikkje enno hev bibelen heilt umsett paa norsk». For ham betydde det nynorsk. Varsomme revisjoner fra dansk var ikke tilstrekkelig. Hognestad så sammenhengen mellom folkelivet, språket og «folkesjela» og tok konsekvensen av det i et utrettelig arbeid for nynorsk, folkemålet, som kirkespråk. Men «heimføding» var han ikke. Han deltok som en av de første norske i den gryende økumeniske verdensbevegelse. Senhøstes i år kom biografien om ham, skrevet av førsteamanuensis Per Halse (Høgskulen i Volda), som i dette nummeret bidrar med artikkelen «Fornorsking og økumenikk: Peter Hognestads innsats for norsk kristendom og verdsvid einskap».

To hundre år etter stiftelsen har Bibelselskapet levert fem oversettelser og revisjoner av hele Bibelen til bokmål og nynorsk, oversettelse av Det nye testamente til nordsamisk og lulesamisk samt et utvalg av tekster til sørsamisk. Fra 1816 har Bibelselskapet til sammen distribuert nærmere 6,9 millioner hele bibler i Norge og 14-15 millioner nytestamenter. Tatt i betraktning av at nesten ingen kaster bibler, gir det en «bibeltetthet» på om lag 1,3 bibler pr. person i dagens Norge. Til gjengjeld er bibelbruken lav. I en undersøkelse svarer bare 6 % at de bruker Bibelen daglig. Det kan neppe forklares med annet enn tiltakende sekularisering og kristendoms-kunnskapens stadige mer marginaliserte stilling i skolevesen, kulturformidling og offentlighet.

Det norske bibelselskap holdt seg lenge til nasjonale oppgaver, men tok etter 2. verdenskrig også opp bibelmisjon som eget arbeidsfelt, i forbindelse med at paraplyorganisasjonen United Bible Society ble stiftet. I 1951 ble Bibelselskapets formål utvidet til også å omfatte støtte til bibeloversettelse og bibelspredning i andre land. Denne utviklingen er temaet for professor Anders Aschims (Høgskulen i Volda) artikkel om Bibelselskapets misjonsarbeid. Siden midten av 1800-tallet har mange norske misjonærer vært involvert i språk- og oversettelsesarbeid rundt om i verden. En av dem er professor emeritus Thor Strandenaes (Misjonshøgskolen, i dag VID). I artikkelen «To giganter i moderne kinesisk bibeloversettelse: resultat av et vellykket samarbeid i to kirkefamilier – protestantisk og katolsk» viser han for det første hvordan politisk, samfunnsmessig og språklig kontekster har konsekvenser for og påvirker bibeloversettelsesarbeid, og for det andre, hvordan bibeloversettelser påvirker hverandre innenfor samme kirkefamilie og kirkefamilier i mellom.

Professor Sverre Bøes artikkel «Bør bibeloversettelse og misjonsvitenskap fortsatt bruke uttrykket 'hedning'?» går tett inn på et konkret oversettelsesproblem: Hvordan man skal oversette et bestemt ord fra hebraisk og gresk til norsk? Ordet hedning er på vei ut av norske bibeloversettelser, og det med rette, hevder han. Det skyldes dels at ordet i moderne norsk har fått nye konnotasjoner, dels at de hebraiske og greske ordene er mer nyanserte enn det som tradisjonelt har vært fanget opp i tidligere norske oversettelser. Artikkelen trekker leseren med seg i et konkret eksempel på den type diskusjoner, refleksjoner og overveielser som bibeloversettere generelt sett engasjeres i og må ta stilling til hvor de enn måtte befinne seg i verden. Bibeloversettelse og bibelrevisjoner er en aldri avsluttet prosess.